

EETU kannanotto vuoden 2023 talousarvioesitykseen sekä lainsäädäntöön:

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry vetoaa eduskuntaryhmiin, että ne ottaisivat budjetista päättäessään, sekä tulevassa päätöksenteossa muutenkin, huomioon maamme ikääntyneen kansanosan ja sen tarpeet. Aikaisempina vuosina EETU on säännöllisesti muistuttanut päättäjiä siitä, että erityisesti pienituloisten ja paljon sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita käyttävien ikääntyneiden kansalaisten asema on heikentynyt.

EETU ry:n KANTAR TNS:llä teettämästä Huomisen Kynnyksellä 2022 tutkimuksesta (55-84 vuotiaille) käy ilmi, että peräti 73 prosenttia pitää ikääntyneiden hoivapalveluiden laatua luvattoman heikkona maassamme.

Valtaenemmistö, 91 prosenttia, oli sitä mieltä, että hoivapalveluiden laaturikkomuksiin pitäisi puuttua nykyistä herkemmin. Kaksi kolmesta (66 %) oli täysin tätä mieltä. Vain 18 prosenttia uskoo ikääntyneiden ja heidän läheistensä saavan äänensä kuuluviin hoivapalveluiden asiakkaana. Peräti 66 prosenttia pitää sitä epätodennäköisenä.

Lisäksi pientuloisten eläkkeensaajien taloudellinen tilanne on heikentynyt mm. Ukrainan sodan myötä kiihtyneen inflaatiokehityksen takia. Elokuu tosin toi tullessaan pientä helpotusta mm. kaikkein pienituloisimpien eläkkeensaajien taloudelliseen tilanteeseen ylimääräisen indeksikorotuksen myötä. EETU haluaakin kiittää maan hallitusta ja eduskuntaa siitä, että mm. EETUn ja sen jäsenjärjestöjen vaatimuksia tässä asiassa kuunneltiin.

Hoitovelan purkamiseen ja ennaltaehkäisyyn panostettava

Vuoden 2023 talousarviosta päätettäessä on varattava tarpeelliset resurssit maamme kasvaneen hoitovelan hoitamiseen. Koronapandemia on koetellut monen ikäihmisen henkisiä sekä fyysisiä voimavaroja ja aiheuttanut ahdistusta sekä pelkoa johtaen siihen, että sairauksia on jätetty hoitamatta. Tästä seuraa suuret ja kasvavat terveydenhuollon kustannukset yhteiskunnallemme. Tähän tulee nyt etsiä ratkaisukeinoja. Eläkkeensaajilla ei ole työterveyshuoltoa tukenaan.

Esitämme 200 miljoonaa euroa välittömään jononpurkuun vuodelle 2023. Se käytettäisiin hyvinvointialueilla oman henkilöstön lisätyöhön, määräaikaisen henkilöstön lisäämiseen ja tarvittaessa ostopalveluihin ja palveluseteleihin. Terveiden edistämiseen on myös panostettava. Se on sairaanhoitoa huomattavasti edullisempaan.

Ikääntyneiden kansalaisten oikeus kuntoutukseen on turvattava. Vaikuttava kuntoutus lisää toimintakykyä ja osallisuutta sekä vähentää muiden palvelujen ja etuuksien, kuten asumis- ja hoivapalveluiden tai toimeentulotuen tarvetta. Se on elintärkeä osa ikääntyneiden sosiaali- ja terveydenhuollon hoitoketjua.

Vanhuspalveluiden rahoitus on turvattava

lääkille tarkoitettujen ympärivuorokautista hoivaa tarjoavien paikkojen määrä on ollut Suomessa vuosia liian pieni suhteessa niiden tarpeeseen. Tänä kesänä tilanne on entisestään pahentunut, kun olemassa olevia paikkoja on suljettu henkilöstöpulan vuoksi.

EETU yhtyy täysin vanhusasiavaltuutettu Päivi Topon huomioon (tiedote 17.8.2022), että läkkäiden palveluihin on myönnetty liian vähän rahaa vuosien ajan ja läkkäiden jääminen ilman heidän tarvitsemiaan palveluja on osoitus pitkään jatkuneesta ikäsyrrjinnästä päätöksenteossa. Riittävä rahoitus on varattava kaikille vanhuspalveluille ja samalla turvattava koko sosiaali- ja terveydenhuollon toimivuus. Muistutamme myös, että investoinnit omaishoitoon kannattavat ja tuottavat merkittäviä säästöjä yhteiskunnallemme.

Korkean inflaation jatkumiseen varauduttava

Sekä heinä- ja kesäkuun inflaatio eli kuluttajahintojen muutos oli maassamme 7,8 prosenttia (elokuussa 7,8 prosenttia). Inflaatiokehitykseen vaikuttaa Ukrainan sodan kehittymisen ja energian hinnannousun lisäksi myös monta muuta tekijää. Tällä hetkellä on lähes mahdotonta sanoa, millä tasolla inflaatio on vuonna 2023.

Talousarviossa on varauduttava, että kansaneläkkeet ja muut sosiaalietuudet tarvitsevat myös ensi vuonna ylimääräisen indeksitarkistuksen. Tähän on varauduttava myös työeläkkeiden osalta.

Suoria tukia kohdennettava kaikkein pienituloisimmille

Pidämme harmillisena sitä, että elokuussa toteutettu ylimääräinen indeksitarkistus vaikuttaa negatiivisesti asumistukeen ja eläkkeensaajan asumistukeen. Kela ottaa etuuksien uudet määrät huomioon tulona, kun se tekee edellä mainittujen etuuksien ratkaisuja ja tarkistuksia 1.8.2022 alkaen. Tämä tarkoittaa, että jos asiakas saa niitä Kelan etuuksia, joihin tuli ylimääräinen korotus, hänen asumistukensa määrä saattaa laskea seuraavassa tarkistuksessa.

EETU vaatii, että tehty indeksitarkistus ei vaikuttaisi asumistukeen ja eläkkeensaajan asumistukeen niitä alentavasti. Mielestämme hinnannousun vaikutuksia pienituloisille kuluttajille kompensoidaan parhaiten jatkamalla kohdennettuja tukia, joita ovat esim. sosiaalietuuksien ylimääräisten indeksitarkistusten jatkaminen tai jopa joissakin maissa käytössä olevat suorat taloudelliset tuet shekkeinä tai vouchereina.

Vuonna 2022 käytössä on kolme eri maksukattoa: maksukatot palveluille (692 euroa), lääkkeille (592,16 euroa) ja Kelan matkoille (300 euroa). Ne ovat yhteensä 1 584,16 euroa. Palvelu-, matka- ja lääkemaksukatot tulee yhdistää yhdeksi maksukatoksi, jonka tason tulee olla korkeintaan kuukaudessa maksettavan takuueläkkeen suuruinen.

Verotuspäätöksissä on noudatettava tasapuolisuutta

Päätettäessä ensi vuotta koskevista verolinjauksista on erityisesti huomioitava se, että välillisten verojen korottaminen kohdistuu kaikkein kipeimmin pienituloisiin. Niiden korotuksista tulee pidättäytyä ainakin välttämättömyshyödykkeiden osalta. Mahdolliset veronkevennykset on palkansaajien lisäksi suunnattava luonnollisesti myös eläkkeensaajille. Lisäksi on pidettävä huolta siitä, että verottoman eläketulorajan jälkeen eläkkeensaajien verotus ei ole millään tulotasolla palkkatulon verotusta ankarampaa.

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalasta:

Kestävän kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelman toimeenpanossa liikenne- ja viestintäministeriön rooli on edistää sosiaalisesti, taloudellisesti ja ympäristön kannalta kestävästä liikennejärjestelmästä sekä toimivaa ja kattavaa digitaalista infrastruktuuria.

Suomalaisista 16–89-vuotiaista 93 prosenttia oli käyttänyt internetiä (Tilastokeskus 30.11.2021). päivittäin oli käyttänyt 82 prosenttia. Suuri osa ikääntyneistä ei kuitenkaan ole osaavia ja aktiivisia verkkopalvelujen käyttäjiä. On huomioitava, että internetiä päivittäin käyttäneitä oli 65-74-vuotiaista 66 prosenttia ja 75-89-vuotiaista vain 27 prosenttia.

Ikääntyneille tulee turvata digipalveluiden neuvonta, ohjaus ja tuki. Vastuu tästä on oltava julkisella vallalla. Niille, joilla ei ole mahdollista käyttää digitalisaation tuomia mahdollisuuksia, on taattava mahdollisuus hoitaa asiansa toisin keinoin.

Eräs keskeinen haaste yhteiskunnalle on kohtuuhintaisten, esteettömien sekä saatavuudeltaan toimivien liikenne- ja lähipalvelujen turvaaminen ja niiden kehittäminen.

Ikääntyvillä on oltava yhtäläiset, tasa-arvoiset ja toimivat mahdollisuudet saada palvelunsa riittävän läheltä ja hyvien kulkuyhteyksien päästä. Erityisesti harvaan asutuille seuduille tulee luoda uusia palvelujen järjestämistapoja, esimerkiksi palvelubusseja, täydentämään tärkeitä lähipalveluja.

EETU ry huomauttaa, että ikääntyvässä Suomessa on jatkuvasti kasvava joukko ikääntyneitä kansalaisia, jotka liikkumisessaan voivat turvautua ainoastaan joukkoliikenteeseen. Olemme saaneet jäsenistöltämme palautetta siitä, että perustuslaissa turvattu liikkumisen vapaus on uhattuna eri puolilla Suomea.

Ympäristöministeriön hallinnonalasta:

EETU ry kiittää talousarvioesitykseen sisältyvää panostusta vihreää siirtymää edistävän rakentamisen avustuksiin. Sen sijaan kritisoimme linjausta, jolla uusiutuviin energiamuotoihin perustuvaan lämmitykseen siirtymiseksi on rajattu vain öljy- ja kaasulämmityksestä luopumisiksi.

Huomautamme, että Suomessa on tuhansia - usein ikääntyneiden pienituloisten eläkeläisten asuttamia - pientaloja, joiden lämmitysjärjestelmäksi on valittu viranomaisten suoranaista kannustuksesta turve vielä joitakin vuosia sitten. Vaadimme, että tämä avustusmomentti avataan myös turvelämmityksestä luopumisesta tukemiseen. Samoin ihmettelemme, että miksi tätä avustusta ei myönnetä, jos kaasulämmitysjärjestelmä muutetaan biokaasulla toimivaksi – kuten talousarvioesityksessä todetaan.

Pidämme käsittämättömänä valtavaa, 5,8 miljoonan euron, leikkausta korjausavustuksiin. Määrärahaa ollaan pudottamassa edellisen vuoden 6,25 miljoonasta 450 000 euroon vuonna 2023. Talousarvioesityksessä kuitenkin todetaan, että ”Ikääntyneen väestön asumisen

edellytyksiä edistetään ja huolehditaan ikääntyneiden tarpeita vastaavien asumisratkaisujen tarjonnasta.” Vaadimme, että korjausavustusraha pidetään vähintäänkin ennallaan.

Toivomme valtion edistävän monipuolisia asumisratkaisuja ikääntyneille ja esitämme selvitettäväksi sellaisen uuden tukijärjestelmän luomista sille, joka mahdollistaa ikääntyneiden muuton kauempaa kuntakeskuksiin palvelujen äärelle.

Helsingissä 4.10.2022

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry – Pensionärsförbundens intresseorganisation PIO rf

Simo Paasilta
EETU-PIO:n puheenjohtaja 2022

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry – Pensionärsförbundens intresseorganisation PIO rf koostuu seuraavista tahoista:

Eläkeliitto ry

puheenjohtaja Raimo Ikonen toiminnanjohtaja Anssi Kemppe

Eläkeläiset ry

puheenjohtaja Matti Huutola toiminnanjohtaja Jan Koskimies

Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry

puheenjohtaja Simo Paasilta toiminnanjohtaja Timo Kokko

Kansallinen senioriliitto ry

puheenjohtaja Anneli Taina toiminnanjohtaja Maarit Kuikka

KRELLI Kristilliset eläkeläiset ry

puheenjohtaja Leea Hiltunen toiminnanjohtaja Päivi Kyyrö

Svenska pensionärsförbundet rf

puheenjohtaja Ulla-Maj Wideroos toiminnanjohtaja Berit Dahlin

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry on kuuden valtakunnallisen eläkeläisjärjestön yhteistyöelin. Sen jäsenjärjestöt ovat Eläkeliitto, Eläkeläiset, Eläkkeensaajien Keskusliitto, Kansallinen senioriliitto, KRELLI Kristilliset eläkeläiset ry ja Svenska pensionärsförbundet. Järjestöjen yhteinen jäsenmäärä on reilu 250 000. Vuonna 2022 puheenjohtajajärjestönä toimii Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry.